

Volker Harry Altwasser

Posljednji ribari

Saudade je već šest sati bio na putu u *No Man Ariel* uz obalu Somalije zbog lova tuna. Treći časnik zamišljeno je pregledavao morsku kartu toga golemog područja. Nije pripadalo nikome. Nikada nije pripadalo nikome. Samo tuni, ribi koja je izumirala pod kobilicama broda. Iscrpljen od samoga jutra, mladi pomorski časnik objema rukama obrisao je lice. Stotine ruskih, španjolskih, portugalskih i japanskih ribarskih brodova krstarilo je ovdje. Desetljećima su bili nadmoćni konkurent domaćim ribarima. Naposljetku su somalijski ribari postali gusari. Talijanska mafija u ovo je ničije more potopila otrovne otpatke sredinom 80-ih, a Treći se, dok je gledao ekran sonara, iznova zapitao ima li sve ovo još smisla. Treba li promijeniti mišljenje? To je bilo jedno od onih pitanja koje ga je već duže vremena zaokupljalo. Uz sve to još i nove opasnosti! Gusari su prošli tjedan prvi put napali ribarski brod. Usprkos posadi od 90 ljudi. Gusari su bili protjerani s broda *Verlaine*, no nije li taj pokušaj ukazivao na to da je doista došao kraj? Mladi, ambiciozni muškarac bacio je pogled na radar. Vidio je kako se *Saudadeu* velikom brzinom približava mala, zelena točka. Što ako je to gusarski brod?

Naložio je `punom parom naprijed` te otišao na mostić. Kroz dalekozor je pažljivo promotrio ribarski brod. Radilo se o staroj pirogi. Bez motora. Jedino jedro bilo je podignuto. Posadu su činili jedan mladić i stariji muškarac. Na palubi nije bilo cerada ispod kojih su se mogli skriti oružje i ljudi.

Mladić je stajao na pramcu i mahaio nečim nalik krpi, sivoj krpi. Gotovo trokutastog oblika. Neka vrsta ribe? `Samo kakva?`, upitao se dežurni časnik prije no što je iznenada shvatio. Vratio se na most, naložio da se zaustave svi

motori te priopćio preko razglasa: „Pozor! – Neka se prerađivač Robert Rösch odmah javi na most! – Pozor! – Prerađivač Robert Rösch na most!“

Robert Rösch sjedio je mamuran na rubu ležaja. Prvo što mu je nakon psovke prošlo kroz glavu bila je pretpostavka da se Mathildi nešto dogodilo! Došao je trenutak. Stigla je vijest koje se već godinama bojao. Njegova supruga je – ne! Naprotiv: Mathilde ga je zamolila da zauvijek ostane na kopnu, a on nije odmah odbacio tu mogućnost. Dao je podršku novoj životnoj hrabrosti svoje žene. Barem zasada.

Nadom ju je držao na životu, to ga je smirivalo, no ipak je hitao prema dežurnom časniku: „Na most! – Prerađivač Robert Rösch.“

Treći časnik mahnuo mu je da dođe na mostić i pružio dalekozor: „Što vi kažete na ovo?“

Robert je pogledo kroz dalekozor: „Mladić u svakom slučaju maše nekom vrstom ribom-šišmiš. Možda se radi o crvenoj ribi-šišmiš ili proklesoj ribi-žaba. – Možda se radi i o kratkonosoj ribi-šišmiš.“

Časnik je kimnuo: „Vaš savjet?“

Robert je vratio dalekozor: „Pogledati, provjeriti. – Možda imaju više toga na brodu.“

Časnik je kimnuo i rekao: „Potpuno se slažem! – Idite na lijevi bok. Odmah ćemo spustiti kuter.“

Robert je kimnuo, spustio se stepenicama i čuo kako se razglasom na gornju palubu poziva posada kutera. Ubrzo potom je s brodskim ekonomom i dva stražara palube sjedio u malom čamcu koji se spuštao uz pomoć dizalice. Snažno su udarili o površinu mirnog mora, otpustili kuke i upalili motor. Robert je vidio kako je stariji muškarac spustio jedro piroge koja je usporavala.

Robert Rösch, stručnjak za ribu-šišmiš mislio je da će ugledati crvenu ribu-šišmiš. Ta vrsta je bila poznata od japanskog Ibarakija sve do Koreje i Indije. Znala je biti dugačka i trideset centimetara, a koža bi pri dodiru oko trbuha i donjeg dijela glave postala zrnasta. Otkrivena je tek dvadeset i četvrtog travnja tisuću devetsto devedeset i devete, no otad se širi nevjerojatnom brzinom. Nekoć je živjela na najdubljim mjestima oceana, ali nešto ju je tjeralo u plićak, rekapitulirao je Rösch. Njezino meso bilo je neukusno i nije zanimalo niti druge ribe. Kao i sve vrste riba-šišmiš i ona je pripadala skupini najbizarnijih morskih riba. Tijelo je, gledajući odozgo, bilo jako spljošteno te gotovo okruglo zbog svog trokutastog oblika; kao da iz svemira gledate egipatske piramide.

Ako se radi o ribi-žaba, onda bi tijelo bilo uže i koža hrapavija. Trbuh bi bio širi a ispred očiju nalazila bi se izraslina. Ta je riba uvijek ležala na dnu i vrlo se rijetko pomicala. Mamac bi se ljuljao u struji, a kad bi naišla manja znatizeljna riba, naposljetku bi riba-žaba otvorila usta u koja bi struja nezadrživo ponijela lovca. Mala riba bila bi pojedena, a riba-žaba bi opet zatvorila usta i letargično čekala na novu hranu.

Taj mamac ju je činio drugačijom od crvene ribe-šišmiš koja je gotovo posve nalikovala kratkonosoj ribi-šišmiš čija je koža u Južnoj Francuskoj vrijedila koliko i zlato.

Obje vrste imale su velike prsne peraje i mnogobrojne bodlje na stražnjoj strani. Te bodlje su sadržavale otrov koji je bio deseterostruko smrtonosniji od zmijskog otrova. Sve vrste riba-šišmiš živjele su u pjeskovitim područjima, često napola zakopane tako da je iznad pijeska bila vidljiva samo koža sa bodljama. Koža je bila oružje ovih noćnih životinja, a zbog nje su i lovili kratkonose ribe-šišmiš. Robert je ponovno gledao kroz dalekozor: mladić je životinju još uvijek držao u rukama. Ali prste je zamotao u krpu! To je bio dobar znak.

Mahnuo je stranim ribarima koji su nijemo i znatiželjno uzvratili njegov pozdrav. Kuter je usporavao i naposljetku se jedan čamac privezao za drugog. Robert je prešao na drugi čamac, starijem muškarcu pružio ruku koju je on iznenađen primio no ne i stisnuo, te potom otišao naprijed do mladića koji je spustio ribu ispred sebe na dasku.

‘Ustvari je prevelika’, prošlo je Robertu kroz glavu: ‘Ali kakve to ima veze!’

Okrenuo je ribu, koja se tromo koprcala, na leđa i protrljao kožu. Potom ju je opet okrenuo i kimnuo. Nema sumnje! Doista se radilo o kratkonosoj ribi-šišmiš! Dugačkoj gotovo trideset centimetara. Koža je bila u izvrsnom stanju, no ono što je bilo najvažnije: riba je još bila živa!

Nisu je izvukli mrežom nego je polagano i ručno udicom izvukli na površinu tako da se mogla prilagoditi promjeni tlaka i izbjeći imploziju. Imali su dakle vremena! Rösch, stručnjak za ribu-šišmiš kimnuo je brodskom ekonomu. Potajno je procijenio vrijednost kože na dvije stotine i četrdeset tisuća američkih dolara.

Ostao je bez zraka kad je mladić podigao krpu s jednog vjedra i primaknuo ga. U njemu je plivalo još sedam primjeraka. Röschu je bio dovoljan jedan pogled kako bi bio siguran: bili su manji no zajedno su na tržištu vrijedili oko milijun dolara.

Rösche je koliko je mogao nehajno vratio veliku ribu u vjedro, promatrao kako se brzo oporavlja te brodskom ekonomu dao znak da ih pokuša otkupiti.

Indijac je kimnuo, a oba obalna ribara bila su sretna kad su shvatili da ga razumiju. Ponudio im je sto američkih dolara.

Starac je odmahnuo glavom. Već je puno toga čuo o ribolovcima iz dalekih zemalja.

Indijac je odmah povisio ponudu na dvjesto američkih dolara.

Starac je pogledao unuka, nešto ga je iznenadilo. Je li se radilo o naglom povećanju ponude? Starac je mozgao. Što bi moglo biti toliko zanimljivo u vezi tih beskorisnih iveraka? Njegov narod ih je prezirao zbog otrovnih bodlji. Opet je odmahnuo glavom i začuđen čuo kako Indijac povisuje ponudu na tisuću američkih dolara.

Istovremeno je starom ribaru bilo rečeno da je to posljednja ponuda.

Starac je kimnuo i ispružio tri prsta. Pritom je pogledao unuka i iznenada se sjetio svog prastarog sna o moru! More će ispuniti njegov san. Željelo ga je učiniti bogatim kako bi svog unuka mogao poslati u veliku i uglednu školu! Odmah je drugom rukom pokazao da njegova cijena nije tri nego osam tisuća dolara.

Ostavio je prste u zraku, te se prvi put nasmiješio kad je ugledao zabrinuti izraz lica svog mladog rođaka. Nije obraćao pozornost na indijskog broskog ekonomu koji je odmahivao glavom, pogled mu je uporno prolazio mimo njega. Čekao je.

Osam prstiju ostalo je tamo gdje su bili. Stari ribar nije htio uspostaviti kontakt očima, želio je da mu se isplati novac. Mirno i ponosno gledao je u daljinu.

Naposljetku je indijski broski ekonom sa *Saudade* slegnuo ramena, izbrojio osam tisuća dolara i dao ih mladiću.

Oba muškarca zadovoljno su se naklonili jedan drugom te pozdravili. Na kuteru s vjedrom punim vrijednih riba-šišmiš među nogama, Robert je vidio kako je starac po kosi pogladio mladića te ga poljubio u čelo. Robert Rösch se okrenuo i ignorirao pitanja koja je posada kutera šapčući postavljala.

Ni brodskom ekonomu nije otkrio svotu koju bi po njegovoj procjeni trebali dobiti za osam riba. Naposljetku je rekao: „Znate da vam to ne smijem reći! Prvo im moram oguliti kožu! Možda nešto krene krivo! Tad ćete me možda rastrgati na komade! – Ne, ne, reći ću to samo kapetanu. Osobno!“ Bacio je još jedan pogled na ribe prije no što je poput čarobnjaka spustio krpu na vjedro.

Skidanje kože, umjetnost skidanja kože ribi-šišmiš, umjetnost kojom ne vlada niti deset muškaraca na svijetu. Rober Rösch pripremio je sve za skidanje kože. Stajao je u odvojenom uglu prostorije za preradu broj četiri, i dok su ostali prerađivači tunama otkidali glave, vadili kosti, čistili ih i zaleđivali, Robert Rösch je gledao najveću kratkonosu ribu-šišmiš koju je izvadio iz vjedra i položio na stol. Povremeno bi tromo otvorila oči, pa usta, no inače se nije pomicala. Rober Rösch je čekao. Trebalo je odabrati pravi trenutak, Rösch nije smio biti brzoplet, no nije smio ni predugo čekati. `Mogao bih utonuti u tišinu da imam dostatan mir`, pomislio je i skinuo lijevu rukavicu.

Oči ribe bile su zatvorene, stručnjak je jagodice prstiju nježno spustio na kapke i dugo osluškivao vlastito bilo.

Povećao je pritisak i osjetio je kako se trzaju. Vidio je kako se uspravljaju otrovne bodlje, a leđa nadimlju. Uz smiješak je povukao prste.

Nešto ga je ometalo a to se uopće nije sviđalo stručnjaku za kratkonosu ribu-šišmiš. Vlastite misli koje mu nisu odgovarale. Postavljao si je pitanje je su li to njegove posljednje ribe-šišmiš i hoće li on izdržati na ovom čeličnom otoku izumiruće muškosti?

Rösch je gledao taj divni primjerak, usredotočio se i čekao na posljednji tračak života. Bridasta i hrapava koža samo u posljednjem trenutku nije kruta, bodlje se samo u tom trenutku ne dižu. Koža je samo tik pred smrt gipka i može postići golemu cijenu na tržištu. Rösch je gotovo mrtvoj životinji morao uzeti kožu

kako bi zadržala jedinstvenu boju s unutarnje strane. To je bila njegova velika tajna koju nikome nije otkrio.

Treba li je jednoga dana nekome otkriti? Možda mladom Jišmaelu? Ali koliko dugo će još postojati svijet ribara na otvorenome moru? Dovoljno dugo za mladog Jišmaela?

Nakon što bi njezina snaga gotovo obamrla, ali prije no što bi se smrt raširili po čitavom tijelom učinivši ga sivim, nastupio bi posljednji trenutak života.

Robert Rösch je to slučajno saznao prije tri godine. Tad je previše rano zarezao kožu iznad očiju ribe-šišmiš i tako postigao taj fundamentalni učinak. Koža više nije smjela drhtati, leđni mišići više se nisu smjeli uzdizati, više se nije smjela braniti, čak ni od smrti. Robert Rösch je klimao glavom. Kratkonosa riba-šišmiš umirući je, tijekom smrtnog transa, morala dopustiti da joj se odere koža.

Dobrovoljno.

Robert Rösch je i sam zatvorio oči, prstima prešao preko hrapave kože, zaobišao hrskavicu s bodljama, nastavio preko glave, dodirnuo očne kapke ispod kojih više nije mogao osjetiti trzaje. Ipak! Ipak još jedanput! Kakva snažna životinja! Rösch je osjećao poštovanje prema njoj. Još nikad nije doživio toliko dugu borbu. Treba li je opet pustiti na slobodu? Njegovi kolege bi ga linčovali! Znali su koliko ih ima. Zato je na kraju trebalo biti osam koža. Svi su željeli svoj udio neočekivane zarade.

Bio je bespomoćan!

Imao je sreću što ima tanke ženske ruke. Kratko je pogledao druge muškarce i njihove široke i krute muške ruke s kojima su morali usklađeno, teško raditi. Rösch se osvrnuo, nitko ga nije promatrao. Kimnuo je životinji i uzeo u ruku kratki nož koji je *Haudegen* naknadno još jedanput naoštrio.

Rösch je načinio dva kratka reza iznad očiju te je uz smiješak primijetio da je pritom samo jedanput mahnula repom. To je bio taj savršeni trenutak! Da! S kožom oduzeo je životinji i dušu.

Polagano je vrhom noža načinio krug oko očiju, potom jednim potezom oko glave te opet spustio alat.

Oba kažiprsta s prednje je strane gurnuo ispod kože. Istezao je kožu, bodlje su ukočeno stajale u zraku. Otrov je kapao iz njih. Rösch je strpljivo nastavio istezati kožu, pritom je nekoliko puta napravio krug oko životinje. Isprva je samo vrhove prstiju ugurao pod kožu, no ubrzo su mu se čitavi prsti našli pod kožom. Rösch je i dalje istezao kožu i gotovo stigao do repa.

Osjetio je mehaničko trzanje mesa i vidio kako otrov curi s kože. Naposljetku je tijelo razdvojio od kože. Obavio je još jednu provjeru no posao je bio obavljen.

Stručnjak Robert Rösch otvorio je oči i izvukao prste.

Na njegovim prstima nije bilo krvi. Uhvatio je životinju za rep, podigao je, tankim mlazom vode očistio radni stol i tijelo životinje iz kojega je curio otrov, te počevši od repa kratkim pokretima ruke izgurao truplo iz kože.

Ubrzo je teška glava sa čitavim tijelom pala na stol. Rösch je skupocjenu kožu držao pred sobom i pregledavao svoje umjetničko djelo. Nikakvih ureza ni uboda. Bila je neoštećena i savršeno očišćena.

Podigao ju je malo više, zavrnuo joj rub i uživao u grimiznoj boji unutarnje strane kože. `Ljepša od svih papinih mantija`, pomislio je i osjetio miris ambera koji ga je zaludio.

Kakav dar prirode! Skriven tisućljećima i slučajno otkriven. Robert Rösch se naježio prije no što je kožu s kvačicom objesio iznad sebe i tri puta kratko zazviždao.

U istom trenutku svi su se muškarci okrenuli prema njemu, uzviknuli oduševljeno i veselo udarali po metalnim rubima svojih tekućih vrpci s kojih je kapala krv tuna. Muškarci su skinuli rukavice, pokazali Röschu svoje uzdignute palce te opet nastavili s poslom. Smiješkali su se još nekoliko minuta jer je svatko od njih bio bogatiji za nekoliko desetaka tisuća dolara.

Rösch je iz vjedra izvadio sljedeću kratkonosu ribu-šišmiš i položio je na radnu površinu. Oderano truplo koje se još uvijek trzalo i čija su neoštećena usta još uvijek hvatala zrak snažno je bacio na metalni pod.

Puno puta je sanjao taj gnusan prizor. Posljednje minute ribe oderane kože s otvorenim ustima i bez kapaka na očima. Taj prizor pojavljivao se više puta u snovima stručnjaka za kratkonose ribe-šišmiš. Ponekad bi riba čak i pričala.

No te rečenice nikad nisu bile optuživačke nego savjetodavne. Rösch je razmišljao dok je gledao nešto manju ribu-šišmiš koja je tek nedavno postigla spolnu zrelost, kako je rutinski utvrdio, i prisjetio se da su mu duše oderanih životinja u snovima uvijek davale dobre savjete. Neke je čak i primijenio ako ih je uspio ponijeti sa sobom iz svijeta snova. Što će mu savjetovati ova duša? Hoće li mu pomoći pri njegovoj dosad najtežoj odluci? Oстати na brodu ili raditi na ribljoj farmi? Rober Rösch odjednom se počeo smješkatati jer je mogao zamisliti što će mu savjetovati. Svakako bi trebao oстати na kopnu, svakako bi trebao raditi na ribljoj farmi, svakako bi ih trebao pustiti na miru, more i ribe.

„Da, da“, rekao je tiho: „To bi vam odgovaralo!“

Zatim je ribu opet bacio u vjedro jer se oglasilo zvono za popodnevnu stanku. Uzeo je vjedro i kožu te odnio do kapetana koji je sve odmah zaključao u minibar.

„Zašto južni Francuzi daju toliki novac za tu krpu?“, pitao je zapovjednik *Saudade* ne očekujući odgovor.

„Nemam pojma“, odgovorio je Robert: „Ne želim znati. Možda Baski od toga izrađuju streljivo ili možda to netko u Montpellieru dodaje svom vražjem napitku.“

„Kakvom vražjem napitku?“

„Jedan njihov pjesnik nazvao ga je `treće oko pjesnika`.“

„A, misliš na apsint!“, rekao je zapovjednik i prije no što je svog stručnjaka doveo do pregrade kabine napomenuo je da je on čuo kako se purpurna boja rabi za izradu svemirskih raketa. Htio je tog Röscha zadržati na brodu. Kapetan je odlučio potpisati dugoročni ugovor s prerađivačem. Kako se toga nije sjetio ranije! Prijateljski ga je potapšao po ramenu, zaključao pregradu iza sebe kako bi otišao do pisaćeg stola i sastavio ugovor. Robert je krenuo prema menzi kako bi preuzeo svoj podnevni obrok. Pozdravili su ga serenadom. Gotovo sedamdeset muških grla stražara kreštalo je: „Još jedna, još jedna, još jedna pala je, pala je, kapetan !“

Kako da čovjek pritom ode na riblju farmu? Uz takvu serenadu koju su mu kolege otpjevali prije tri sata? Robert Rösch opet je stajao pred svojim čistim metalnim stolićem u odjelu za preradu broj četiri i promatrao posljednju kratkonosu ribu-šišmiš.

Ostale kože visjele su iznad njegove glave, obavijene ledenim zrakom dvorane.

Doduše imao je još pet mjeseci vremena do odluke, tek su nekoliko sati bili na moru, no Rösch je vjerovao da je bolje za svih da se što prije odluči.

No može li to? Kako će postupiti? Iz vremena kad je bio vječni student društvenih znanosti zna da mora napraviti spisak.

Spisak je kod rješavanja problema bio od pomoći, no ne bi li to značilo da će izigrati more zbog supruge? Ili suprugu zbog mora?

Baš to ne može napraviti! Ne može biti toliko okrutan i pretvoriti osjećaje u misli kako bi ih onda eventualno prekrižio. Taj vječni začarani krug! Zbog takvih promišljanja nikad nije dovršio svoj diplomski rad.

Puno toga bilo je na strani razuma koji je govorio da ostane na kopnu. Barem ne bi postojala opasnost da poludi poput *prastarog Richarda* ili postane smušenjaka poput *Opernog pjevača*. Tako Robert ne bi morao sudjelovati u posljednjim turama *Saudade* i preraditi posljednje ulove. Više ne bi bio u službi i mogao bi kraj međunarodnog ribolova otvorenim morima gledati izvana jer oceani su ionako gotovo izlovljeni. Radio bi na ribljoj farmi dok bi ostali ribari ostali bez posla, Mathilda bi bila kraj njega iz dana u dan, iz sata u sat. Napokon bi tijekom dugih večeri uz ognjište svo smeće iz djetinjstva i mladenaštva mogli izbaciti pred vrata. Sve do strme morske obale! Ostatak bi obavio istočni vjetar, u njega se možeš pouzdati, u to je Robert bio siguran. Za tri godine navršit će četrdeset, no je li takav život vrijedan truda? Za istinskog momka? Za tipa od starog željeza? Ili bi takav život bio život amputiranog? Mornar kojemu je naživo oderana duša, ta debela i pouzdana slana kora do koje ne može prodrijeti nikakva kućna psihologija?

Robert Rösch opipavao ju je no oči posljednje ribe-šišmiš trzale su se previše grozničavo.

`More je duša`, pomislio je prerađivač: `I duša je more.`

Puno toga bilo je na strani osjećaja koji su govorili da ostane na *Saudadeu*. Kako se ne bi priključio toj akvakulturi. To je vjerojatno bio najveći razlog. Muškarci na *Saudadeu* znali su koliko vrijedi. To je bio životni uspjeh, istinski životni uspjeh! Ovdje je mogao izživjeti svoje mladenačke snove o divljem moru. Nije se

morao pretvarati, mogao je biti iskren. Da, prokletstvo, uživao je što ima dva doma od kojih je jedan stalno na putu. Bio je okružen kolegama koji mu vjeruju. To je bila čast, velika čast. Ovdje je mogao biti sve osim odrastao. Imao je slobodu biti dječak među dečkima, gusar među gusarima, Petar Pan koji je nepobjediv dok je na palubi ribarskog broda. Nije morao biti samostalan, nije morao snositi odgovornost za druge. Njegovi jedini zadaci bili su deranje kože i prerađivanje. Prokletstvo, bez obzira na naporan rad, radilo se o ugodnom životu. Bio je lišen prisilnog donošenja odluka, no ipak je sad bio stjeran u kut. Donio je prokleti privatni problem sa sobom na brod iako su se na brodu uvijek međusobno upozoravali: Ostavi privatna sranja kod kuće, nemoj ih prenijeti preko mostića jer ćemo svi nadrapati!

Prekršio je dakle to pravilo. Imao je proketo pametnu ženu! Ispričati mu kratko prije odlaska priču o ribljim farmama, to je proketo pametno jer nije odmah mogao odbaciti tu mogućnost.

A sad?

Pa, od kukanja nema pomoći. Tako je kako je. Prerađivač Robert Rösch pokušao je držati podalje pitanja srca jer to nije želio vidjeti na spisku: ljubav prema Mathildi i ljubav prema moru s plusevima i minusima sa strane.

Gotovo jedina stvar koje se sjeća sa satova fizike je da plus i plus daju debeli minus. No nikad to nije shvatio.

„Do vraga“, rekao je Robert svojoj zasad posljednjoj žrtvi: „Kakva su to bila vremena o kojima je *prastari Richard* toliko često pričao. Taj bračni par radio-telegrafista koji su zajedno radili na brodu *Junge Welt*. To bi bilo rješenje! Nekoć su u NJDR-i žene radile za tekućom vrpcom a muškarci na gornjoj palubi. Oni nisu moralo donositi velike odluke. Jednostavno bi u dvoje stigli na brod – Opet kukaš, mlakonjo! Cmizdravče! Slabiću! Strašljivče! Mekušče!

Užasavala ga je činjenica da će si iz dana u dan postavljati ta pitanja te da pet dugih mjeseci neće moći odlučiti. Da barem postoji treća mogućnost!

Robert Rösch opet je stavio rukavicu, kratko provjerio te zaključio da je stigao pravi trenutak za deranje. No smeo se čim je zarezao. Riba-šišmiš nije se pomakla. Već je bila mrtva! Bodlje se nisu uspravile. Robert Rösch skinuo je kožu no nije ga iznenadio rezultat: unutarnja strana kože bila je crna poput katrana. I smrdila je na katran. Upravo je nekoliko stotina tisuća dolara otišlo u vjetar. Premije njegovih kolega.

Zbog privatnih problema!

Robert Rösch skoro je golom rukom raspalio po bodljikavoj koži. Ukočeno je gledao u metal radnog stola.

Je li to bio znak?

Zar se već nadao znakovima? Možda bi trebao otići do prostorije za molitvu? Trostrana kapelica s križen na jednoj strani trebala bi biti prazna. Na drugoj strani visjela je zvijezda, a na trećoj polumjesec. *Haudegen* je montirao kapelicu na pokretni ležaj tako da su muslimani, bez obzira na smjer plovidbe, uvijek bili okrenuti u smjeru Meke. Robert je bio neodlučan, no ipak je pomislio: „Ne, sam ću morati odlučiti. Sam moram donijeti odluku.“

Robert Rösch skinuo je i drugu rukavicu, bacio bezvrijednu kožu i kadaver na pod i izašao šutke. Lunjao je po brodu i nije se odazvao na poziv koji se čuo iz bezbroj zvučnika.

U svakom kutku broda mogla se čuti rečenica, prerađivač Rösch, neka se odmah javi, i svih stotinu i sedamdeset i šest članova posade razumijeli su o čemu se radi: Rösch, taj gubitnik! Lijepi dolari!

No potom je zapovijed mladog trećeg časnika bila prekinuta usred rečenice i muškarci su svugdje na brodu nakratko nabrali čelo. No nisu se zabrinuli, nastavili su raditi dok je Rösch prolazio kroz vanjsku pregradu kako bi se popeo na gornju palubu.

Gusar niskog rasta toliko neočekivano se našao pred njim da je iznenađen udario u smijeh, prije no što je, zbog udarca u donji dio tijela, ostao bez zraka.